

САНГА ОЛОХ

Олуньу
10 күнэ
субуота

№ 16
(9591)

ХАҔЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

Чурагчы уууһун хаһаа

Национальнай бырайыагы олохто киллэри

УВРУУНУ ТЭННЭ УЛЛЭСТЭН

Ого киһи быһыытынан илтиллэн, сайдан тахсарыгар начальнай оскуола бастагы учулааты уурарынан ураты суолталаах. Хас биридди төрөппүт оҕото хаачыстыбалаах билиини ыларын таһынан, сылаас, аныгы ырдабылга эппиэттиир дьылга, усуллубуйага бабарар. Сана дьылттан кэнэйдэ тахсыбыт кырачаан дьоммут, үлүн күнү быһа киһилии киһи буолан улаастары, алаастарыгар миэстэлэрин булары учууталларынан сылаас оскуолага үөрэнэн, дьарыктанан кэлэлэриттэн ордук тухаа баар буолуой?

көрөн, ол дьылт подпоржанаан кыстаабылпыт. Акылааты бүтүнүгү эсирдирэн, сирэ ирэн, оскуола хамсаан, анарийнай туруктанан капиталнай өрөмүөн саралыырта 600 тыһыынчаны көрдүтөн, 2005 сыл бэс ыйыттан үлэни саралаабылпыт. Ол сайын, акылаатын бетоннатан, акылаат үрдүккө үстүү-түөттүү эрпир маһы барытын уларытар үлэни биэр дойдубулаахпыт, оскуолабыт ытыксыга С.П.Макаров "Сахамашстрой" ААО биригдэтэ үтүө суобастаахтык уонна кылгас биригдэ кэлэн онорбута.

Бастагы былаан быһыытынан акылаатын бүтүнүгү, өһүөтүн арыаах сиринэн уларытан кыриэхтээх этибит. Ол кэмгэ анал хамыһаһыа оскуоланы көрө сырыттарыйа өһүөтэ сууллан, кырыһаһылар, ферматтар тийэ улахан өрөмүөн барыахтааһын өлбөө, смета онтоһуллан, үп туруоруллан үлэ объекта өсө кэнээбита. Түмүтэр үрдэ бүтүнүгү көтүрүлэн, өһүөтүн сыггык уонна хаппах мастарыттан саралаан кырыһаһа уларытан онтоһулунна. Бу кэин уонна уустук үлэни Россия Бочуоттаах туттааһыта директордаах хаачыһаахтык эппиэтинэстээх тэриэтэ - "Стил", онордо.

Муостатын көтүрүү, ис эргэ буорун ыраастаһыа, бетон күтүлүр траншеяларын хаһы курдук быһылаах, ырахан үлэни К.С.Горохов, В.О.Степанов биригдэдэлэр онордулар. Бастагы тутулдуу туттан уларыта илэк 40 түнүк онтоһулар стеклопанет түнүктөр омордулар. Бу түнүктөри В.Е.Макаров оморто, ааһаары, түнүктөри Е.И.Адамов сага илчичиниста.

Ор үөрөнөр сирэ сылаас-сырдык буолуута ураты суолталаах. Итиитин В.В.Ноев, С.С.Лепцов тартылар, уотун М.В.Федоров тарта. Г.Н.Аввакумов улууска бастагы эксперимент объекти онтоһон, бөрт өр кэмгэ үлэлэһэн муостатыгар пенобетон кутта, стяжка тарта. Онтон атын үлэлэргэ барытыгар оскуола коллектива

субуотунуугунан күүстээхтик кытыһы.

Бу үөрүүлээх түгэстэ улуус сайдыытын кэмгик көрөр, былааныйар, көмөлөһөр улуустат ара баһылыгар И.Н.Аммосова, үлэбитигэр баһааччы сүрүннэһэн сүбэлэр биэр идэлээхпитигэр А.С.Иустинова, улуус үөрөрүн салаатын начальнигар Е.С.Сидорова, үөрэх управлениетын тутуу салаатын специалыгар Н.И.Макарова өйөбүлүт, сүбэлэ, көмөүт иһин барга махталбытын биллэрээхпитин барарбыт. Оскуола кылаастарын обшакатын, истинэтин, үрдүн кырааскатын онорбүт, кылаас не кыргыһаһын үбүн байлаларыгар ылыммыт байыт оскуолабыт төрөппүттэригэр махталбыт мунура суох.

Бу үлэлэри ыларга, матырыяалын буларга көрүлүбүт үбү таһынан албох үп-харчы ороскуоттанна. Онно туһуланан ыгытыллыт телемарфонна, акция конкурта кытыһыны ылыт бар дьоммут өйөбүлүн күндүтүк саныыбыт.

Ураты махталбытын биллэрээхпитин баарыт байлаларын баа өттүнэн көмөнү онорбүт попечителлэрибитигэр "Центр-снаб" ААО генеральнай директорыгар М.Н.Матвеева, "Якутпроект" генеральнай директорыгар И.С.Андросова, "Якутагропром" ААО генеральнай директорыгар А.И.Матвеева, СР ОДКХ ГУП идэлээх сөкөттары президентумун председателигар С.Е.Анисимовка, "Туймаада-Нефть" генеральнай директорыгар, оскуола попечителлэри И.К.Макарова, "Мелюратор" ГУП директорыгар П.М.Макарова, "Чурагчы" ТХПК директорыгар А.Т.Ноговицын, "Чурагчы суоллара ААО директорыгар Ф.С.Чичилова, "Дорстрой" ААО начальнигар П.М.Наумова, Чурагчытаагы итестандия начальнигар П.И.Старостинга, "Алмаз-гипсбаан" начальнигар Г.И.Филиппова, 23 №-дэх кэин аптека сэбиэдиссэйигэр М.Е.Николаева, "Сахателеком" куораттаагы филиалын начальнигар С.Д.Васи-

льевага, Чурагчытаагы ОДКХ ГУП начальнигар Е.И.Савинга уода. мунура суох махталбытын тирээбим. Эниги төрөбүт улуускуттар бөрүннээхтик үөрэх тэриэтэлэригэр попечитель, спонсор быһыытынан ахсаабат көмөүтүн үрдүктүк сыаналыыбыт, махтанабыт.

Былаан да үлэ бүтүт, оскуола тула олбуор тутан, сирин дахсылаан көннөрөн 135 сыллаах үбүлүөйбүтүн көрсө былааннаахпыт.

РСФСР норуотун үөрөдүрүтүн туйгуна Прасковья Николаевна бу начальнай оскуолаттан кынаттанан, билин кэмгэ аартыгар үстэмгит киһинэн биридэстөрү буолар. 29 сыла быһа үөрөдүрүн салаатыттан ханна да хаһааннаабааха, 10 сыл ШКМ-га саһуунан, учууталынан, 5 сыл директорынан үлэлээбит оскуолатын быһылы Россия уонна Саха сирэ холбоһуота 375 сылын, С.А.Новгородов төрөбүтэ 115 сылын, үөрөмүт оскуола-та 135 сыллаах үбүлүөйдөрүн көрсө сылардан үлэри киллэрэн, үөрөн-көтөн, сүргэлэрэ көтүрүлэн омороллор.

Эргэни өрөмүөнүүрдэлэр сананы тутар ордук динилэр. Бу үлэни салайан ыларга албох сыра, дэлүйүү, сүүрүү-көтүү, көрдөһүү, кыраһаан кыһырыһы да баара чуолкай. Маньк чычкытэ суох ырахан үлэ кэин зарөөс саньыгар сүктэрилик, сылаһы ситэн биһиги нус-баачы кырачаан дьоммутун үөрөтэ омороллор. Оскуолабыт өсө да өр сылларга дьону үөрөтэ-үөрдэ, кэллэһиниһэр, улууска, республикага дьирэг историейлаах архитектурнай өйдөбүһүнүк дьылга буолан, кэлэр көлүөнэ ыгыт үтүө-көрө санаата киниэхэ түмүлүнүн.

Айталыа АДАМОВА.

Хайахсыт чулуу уолаттарын бириистэригэр

Хайахсыт нэһилигэр спорт ордук көрөхсөнөр өрүнүнэн нууга дуобата буолар. Бу үтүкөн ооньуу дьон-сэргэ сэргэриитин ыларыгар үтүс үтүөлөөх кыһыны 50-нүс сылларга республикага бастагы миэстэлэни сыдыбыт улахан ооньуочу А.Н.Николаев буолар. Соторутаарыта Хайахсыт дуобата мастарга кандидат Юрий Попов уонна дуобата, саахыматта итестандиярыт дэлгирт спортсмен Афанасий Лукин биригдэтигэр улуус аһаас күрэхтэһиһэ буолан ааста.

Республика үөрөдүрүтүн туйгуна Диринг, Хайахсыт, Сылаас оскуолабыттар историк учууталынан үлэлээбит Юрий Николаевич Попов ооньуу ооньуу итестандия аһааһыта, оттон Афанасий Афанасевич Лукин - чуолкайынан, сылаһынан дьонно биллэбит киһи, быһаар коммиссионара кэмгэ суох үлэлээбит буолаллар, туһааннаах үлэлэргэ "Улуус бастың землеустроитель" ааты ылбыта.

Хайахсыт чулуу уолаттарын бириистэригэр улуус 32 бастың дуобатчыта, омор истэригэр биэр спорт мастарга, 16 мастарга кандидаттар күүстэри холостулар. Мастарга кандидат нуормалаах буолан ооньуулар ордук сыгытыллык бардылар. Дуобат маньк таһылаах түһүлүлүгэр дьыллээхтэрин ох курдук өтөһөн 8 юни кыһылаа. Көтүтөр истэригэр сөөк ооньууттар просессейстер Азаровы иккэ төгүлүтэн хотон, телевизор бириини мүгү туттарбыт баартаах дуобатчыт Афанасий Алексеев, биатлонга республика үс төгүлүтэх чэмпьона Павел Митин курдук "дьаарай" спортсменнар бааллар.

Иккэ бөлөһүтү ыгытыллыт иккэ күннээх эрбистэлэр түмүктэригэр бастагы бөлөхкө мастарга кандидат П.Н.Николаев, иккэ бөлөхкө мастарга Иван Павлович кыһыныахтарынан тартыһалар. Олохтоохтор эмэ өтүк харалаах, иһин тутуурдаах буолулар. Афанасий Назаров үтүс биригдэтэх миэстэргэ тахсан кандидат нуорматын үлүстөн толордо, оттон Семен Попов кандидат-сыа ыгыт иһин үөрдэ-юнта Биригдэ да ботуччулар. ыһыһылаахтар телевизорынан, ДВД-плеердэригэр,

харчынан биригдэһиниһэр. Бирхастэри Юрий Николаевич биридэ төрөбүт быраата Р.Н.Попов уонна Афанасий Афанасевич уолаттара Александр, Артаһы туруорулар.

Күрэхтэһини мэмориалаах спортсменнар дуобат, саахымат дуобатчыгар албохтик эппиэт дорордоро, убайдарын кэриэтэ саньыгар кыһылыгэр Дороев Прокопий Кузьмич чуолкайдык судьуйалаан ыгыта. Түмүккө күрэхтэһээччилэр маньк көрсүһүүнү иккэ сыла биридэ ыгытарга быһаардылар, бары аһынан, тэригээччилэргэ улаханньык махтанна тартыһалар.

Аркадий ДОРОФЕЕВ,
Хайахсыт.

Профсоюзтар семинардара

Олуньу 2 күнүтэр Амма улуунун иккэтир Мэнгэ-Хангалас, Чурагчы, Амма салта профсоюзтарын холбоһуктаах сөбүстэрин семинара буолан ааста. Бу семинарга билиин улуустан үөрэх, доруобууа харыһабыла, кулгура, "Чурагчы суоллара" ААО тэригдэлэрин профкомнарын председателигэр кытыһыны ылан кэллилэр.

Семинар кытыһылаахтара Бөтүг сэлэһиниһэр туруу "Куоһ ылдык" реабилитационнай-чөлүгүрдэр киһи үлэтигэр биһэһилэр, аны сайын үлэһиттэр оморун сыһынаһтарга-эмтэргэ үлэтин былааныйа чопчулаатылар. Салгыы күнүс 2 чаастан улуус дьаһалтатын аактаһы саалаһыгар 3 улуус тэригдэлэрин профкомнарын үлэлэри-хамнастарын билиһиннэрдилэр, уопуттарын атаһасталлар.

Быһыи сана үлэр көрөбит "Дружба" спортнай комплексыгар волейболга уонна сылаһы ыһыта табаарастык көрсүһүүтэ кыһыһылар.

Бу манькык улуус салта профсоюзтарын холбоһуктаах түмсүүтэр аан манькык ыһыһылаа. Делегация састаабын улуустат холбоһуктаах салаларын председатели Е.И.Давыдов салайан илдьэ сырыта. Аһыһыны иһин эгэр профсоюзтарын түмсүүтүн Чурагчыта ыларга быһаардылар.

"СО" корр.

Сонуннар

Методический десант

Олуньу 6-7 күнүтэр Чурагчы улуунутар Үөрэх үлэһиттэрин идэтин үрдэтэр институт тэригдэлэһэн, улуус педагогический үлэһиттэригэр аналлаах методический десант кэин ис хоһоонноох үлэти ыһыһылаа. Делегация Семен Николаевич Донской-П аһыһыи идэтин үрдэтэр институт ректора, педагогический наука кандидата, РФ үтүөлөөх учуутала Ольга Марковна Чоросова салаһыһыһыи кэллэ. Бу тэрээһинтэ СГУ филологический факультет профессора, филологический наука доктор Е.Н.Дмитриева, үөрэх министэригэр иһин үлэтин уонна анал үөрэхтэһин управлениетын начальнига Т.А.Григорьев, филологический наука доктор, СГУ профессор, саха филологический, фольклорун уонна културологиятын кафедратын сэбиэдиссэй И.Е.Алексеев, идэтин үрдэтэр институт педагогический уонна дуһалнай үөрэхтэһин кафедратын старшай методина П.П.Григорьев, идэтин үрдэтэр институт естествознания, математический үөрэхтэһин доцента, педагогический наука кандидата З.А.Авксентьева, идэтин үрдэтэр институт начальнай уонна оскуола тэригдэлэригэр үөрэхтэһин кафедратын доцента, педагогический наука кандидата А.В.Николаева, идэтин үрдэтэр институт саха тыһыи уонна маһируология културатын теориятын уонна методикатын кафедратын старшай преподаватель М.А.Попова, идэтин үрдэтэр институт информатический-библиотечный кэин биһилиһекатын сэбиэдиссэй, улуустат куратора Л.М.Васильева кытыһыны ыһыһылар.

Бу десант үөрөтүн-иһитин сана хайаһаларын көрдөөһүннэ учууталларга, итэһээччилэргэ көмө оморор сылаһаах-соруулаах тэригдэлэр.

Иккэ күн С.А.Новгородов аһыһыи Чурагчы орто оскуолатыгар аһаас уруустарга, методический холбоһуоттар презентацияларгар сыһыан үтүс сүбэһи-аһааһы биридэлэр. Эһиэтэн кыһа көлөбт ыһыһыттарбыт эсперт быһыытынан үлэлээһиннэр. Семинарларын арахсан оскуола сүрүн кыһалларынан ирэх-хоро дьуоһуһуһулар. Сөгө педагогический хайаһыи педагогтар үлэлэрин үстүтүн көсөһөн, программа оморон аһаһыттарын сыаналыһылар. Ордук үтүгэй үлэлэри таһаан таһаарга республикага иһин үрдэтэр институту кытта дуобатар түһэриһиһэр.

"СО" корр.

УЛУУС МУННАҒЫН ДЕПУТАТТАРА, УЛУУС
ПҖАЛТТА, КЫРҖАБАСТАР СЭМЭТТЭРЭ

Телефонлар: 41-393, факс: 8914-290-2741.

2004 сыллаах ВА3-2106 массынанан атыллыбын,
сүүрүтү 17,5 тыһ. км. Сыната кэпсэтинэн.
Телефон: 41-932.

СКРИБИНА Аграфена Илларионовна
малаян олбугуун бобэнь үлөһүнүсчөөр произвождественый
үөрөхтээрин маастерыг Николай Николаевич Скрибинга
куурараммытын төрдөгө.

14. №-догов профессиональной лигой коллектива.

тутуллабакка кырыы учаастактарга үлэниллэрэ. Көһөрүллүү иннинэ Горькай аатынан колхоз киинэ буюу

Василий Дмитриевич үлэтэ-хам-
нара эдбэх баямталарын мэхтэ

Василий Дмитриевич Хомятов үтүө киһи кэлэн барда. Кичи сырдык кэриэһэ дойдугугар, дьонугар-сэргэтигэр, бүгүнтү Төһөй сайдар кэскиллээх олоһор иһигэ, оболоругар, сиэнэригэр, хос сиэннэригэр салбанан, убаан-тэийэн, кэрэтиэнэ иһигэ.

М. ЛЕОНТЬЕВА, Кытаанах

Түгінді алектөөчүлөрү

– Мария Сидоровна кун сириттэн барьсынан чутас дьонутар, аймахтарынار Одьулуунга бэйгэ үөрэмниг тыггаласа.

Түбінді аластырамыз.

— Атастасин Тихоюкина ырахан ырыалтан олбүтүни бирге үрөсүмүз табаарыспылытар Федорова Саргылана Никитавнада, кини дла-мөргөмүз Чуратчи 3 кыластаах оскучулытар бирге үрөсүмүзтө.

P

пегермнлгнр Ванифатин Дмгтронмнчн, сндрлуртнр, снэттнрнр, аймах-бнлн дмннрлуртнр улсн Ннколн Ванифатнвнч Мнстннхн улсннр "Чуралмнчннр МТС" ААО кнлктннч.

14 №-дких профессиональной дичей хозяйства.

- Эдвард Варвара Васильевич ыаракан ыарыынттан олбүтүтүп Надежда Гаврильевна Саламага "Чураггы" ТХПК көлүмүттөдө.

Редактор - директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор - директоры салбукааччы, политика, бырасп, культура,
спорт отдела — О.В. ЖИРКОВА.
Эксперттир секретарь, сурук отдела — А.М. СЛЕПЦОВ.
Тыа хаһаайыстыбатын отдела — Г.И. ПОЛУСКИНА.
Үөрэх, доруобуйа харистабытын, ыччат отдела — А.М. АДАМОВА.
Корректор — В.Н. ПЕТРОВА.
Верстальщик — И.И. ЛАЗАРЕВ.
Бичээтэаччы — Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Түргийн тахарааччлор: СР Правительствата, Чуралын улуун "Сога олох" редакционной-издательской холбогдох государственной учреждение, Маассбай информацийн средстволарын тугуун СР Сохонирин тугуугуун хонтуруулауур унна регистрацилм-ир РФ бэлчээк СР региональн управлениетугор 2003 с. бэс үеийн 20 хүнүгэр регистрацилмилт нугээр — ПИ №19-0423.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: Ozardoloh@churapchy.sakha.ru

САГА ОЖОХ

Автор сурутулар үмүтүлөр санара
редакция позициялары мандын өңө
түбөлүк буулбатат. Суруула
ыйылылар чакыллар
кырдыктааларыны эпитеттерини
алтор түс бейте сата.